

Sygn. akt III AUa 110/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Beata Górska
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka (spr.) SSO del. Aleksandra Mitros
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2018 r. w Szczecinie

sprawy H. S.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o wyłączenie z ubezpieczenia społecznego rolników

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 26 października 2016 r. sygn. akt VI U 1130/16

oddala apelację.

SSA Barbara Białecka SSA Beata Górska SSO del. Aleksandra Mitros

Sygn. akt III AUa 110/17

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Rolników decyzją z dnia 29 kwietnia 2015 roku stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników wobec H. S. w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego i ubezpieczenia emerytalno – rentowego - poczynając od dnia 13 kwietnia 2015 roku. Poprzednio H. S. ubezpieczeniu społecznemu rolników podlegał od 22 grudnia 2014 roku, a więc nie spełnił warunków zawartych w art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, aby w dalszym ciągu kontynuować ubezpieczenie rolnicze.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł H. S. wskazując, iż podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników, organ rentowy natomiast w 2004 roku sfalszował decyzję o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników. Skutkiem takich

działań jest seria kolejnych decyzji o wyłączeniu powoda z ubezpieczenia społecznego rolników, lub o podleganiu temu ubezpieczeniu.

Organ wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 26 października 2016 r. oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że H. S. od 1996 roku prowadzi okresowo pozarolniczą działalność gospodarczą o profilu krawiectwo. Od dnia 1 stycznia 1991 roku podlegał on z mocy ustawy ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresach w których nie prowadził działalności gospodarczej i spełniał warunki określone w art. 7 i 16 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2013r.poz.1403). Są to następujące okresy:

- od 1 stycznia 1991 roku do 31 sierpnia 1994 roku
- od 1 stycznia 1995 roku do 30 września 2006 roku
- od 20 grudnia 2006 roku do 31 marca 2007 roku
- od 27 kwietnia 2007 roku do 30 czerwca 2007 roku
- od 1 lutego 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku
- od 1 sierpnia 2008 roku do 30 czerwca 2009 roku
- od 1 sierpnia 2009 roku do 14 października 2009 roku
- od 23 grudnia 2009 roku do 21 marca 2010 roku
- od 29 kwietnia 2010 roku do 23 maja 2010 roku
- od 29 kwietnia 2010 roku do 23 maja 2010 roku
- od 30 lipca 2010 roku do 19 października 2010 roku
- od 28 grudnia 2010 roku do 31 stycznia 2011 roku
- od 1 kwietnia 2011 roku do 31 maja 2011 roku
- od 4 lipca 2011 roku do 10 października 2011 roku
- od 28 grudnia 2011 roku do 28 maja 2012 roku
- od 7 stycznia 2013 roku do 10 czerwca 2013 roku
- od 5 lipca 2013 roku do 7 sierpnia 2013 roku,
- od 1 maja 2014 roku do 22 sierpnia 2014 roku,
- od 22 grudnia 2014 roku do 13 kwietnia 2015 roku.

Powód z dniem 13 kwietnia 2015 roku wznowił prowadzenie działalności gospodarczej. Wobec niespełnienia przesłanki podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników nieprzerwanie przez co najmniej trzy lata przed rozpoczęciem prowadzenia działalności gospodarczej, zaskarżoną decyzją z dnia 29 kwietnia 2015 roku wyłączono H. S. z ubezpieczenia społecznego rolników poczynając od dnia wznowienia prowadzenia działalności.

Sąd Okręgowy rozważył, że odwołanie jest bezzasadne.

Sąd I instancji wskazał, że w niniejszej sprawie przedmiot sporu sprowadzał się do oceny, czy w okresie objętym zaskarżoną decyzją H. S. winien podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników, czy też z uwagi na okresowe prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej powinien być objęty ubezpieczeniem społecznym z mocy ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych.

Powód zarówno w treści swego odwołania jak i w trakcie rozprawy nawiązywał do wcześniejszych decyzji organu rentowego o wyłączeniu powoda z ubezpieczenia społecznego rolników, lub o podleganiu temu ubezpieczeniu w związku z naprzemiennym wznawianiem i zawieszaniem przezeń działalności gospodarczej, zarzucając sfalszowanie przez organ rentowy niektórych decyzji. Sąd Okręgowy podkreślił, że to treść zaskarżonej decyzji wyznacza ramy i określa granice postępowania przed sądem. Stąd wcześniejsze decyzje organu rentowego, decyzje korzystające wszak z waloru prawomocności, a co więcej, uznane za prawidłowe mocą orzeczeń sądowych we wcześniejszych, kolejnych sprawach H. S., przy rozstrzygnięciu sprawy niniejszej mogą mieć jedynie o tyle znaczenie, iż potwierdzają, że od 2006 roku w okresach prowadzenia pozarolniczej działalności H. S. nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników. Natomiast nieprzerwane okresy podlegania temu ubezpieczeniu pomiędzy okresami prowadzenia działalności każdorazowo były krótsze niż trzy lata.

Mając zatem na uwadze treść decyzji uznać należy, że spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy zasadnym było wyłączenie powoda z ubezpieczenia społecznego rolników w związku z ponownym wznowieniem działalności gospodarczej.

Sąd I instancji zważył, że kwestię zbiegu wskazanych wyżej tytułów podlegania ubezpieczeniu społecznemu reguluje w odniesieniu do rolników art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, w myśl którego rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie następujące warunki:

- 1) złoży w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności;
- 2) jednocześnie nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym;
- 3) nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym;
- 4) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
- 5) kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty 2.528 zł.

Zgodnie z ust. 2 za rozpoczęcie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej uznaje się także:

- 1) wznowienie wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej, której prowadzenie okresowo zawieszono,
- 2) zmianę rodzaju lub przedmiotu wykonywanej działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (...).

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że z informacji uzyskanych z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wynika, że H. S. z dniem 22 grudnia 2014 roku zawiesił prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, po czym ponownie podjął jej prowadzenie z dniem 13 kwietnia 2015 roku. Tym samym aktualny okres nieprzerwanego ubezpieczenia H. S. w KRUS obejmuje okres od 22 grudnia 2014 roku do 12 kwietnia 2015 roku. Sąd Okręgowy nie podzielił poglądu ubezpieczonego, że również w okresie prowadzenia pozarolniczej

działalności gospodarczej powinien być objęty ubezpieczeniem społecznym rolników. Ustawodawca w art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wskazał, jakie przesłanki należy spełnić, aby móc prowadzić pozarolniczą działalność gospodarczą i by być nadal objętym ubezpieczeniem społecznym rolników. W myśl art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, należy spełnić przesłankę nieprzerwanego podlegania przez co najmniej 3 lata ubezpieczeniu społecznemu rolników zanim rozpocznie się prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, przy spełnieniu pozostałych przesłanek, o których mowa w art. 5a ust.1 punkt od 1 do 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Powód przed wznowieniem pozarolniczej działalności nie podlegał natomiast nieprzerwanie przez okres co najmniej 3 lat ubezpieczeniu społecznemu rolników, o czym była już mowa wyżej.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiódł ubezpieczony. Wniósł o uchylenie wyroku w całości oraz o uchylenie poprzedzającej go decyzji z dnia 29 kwietnia 2016 roku. W treści apelacji H. S. wskazał m.in., że KRUS od lat fałszuje dokumenty o ustaniu jego ubezpieczenia rolniczego, a Sąd Okręgowy fałszywie ustala stan faktyczny.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługiwała na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji jest prawidłowe. Sąd Okręgowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe oraz dokonał trafnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji prawidłowo ustalając stan faktyczny sprawy. Sąd odwoławczy podzielił ustalenia i rozważania prawne Sądu pierwszej instancji, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98).

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 277) w brzmieniu z dnia 1 lipca 2005 r. stawia rolnikowi zamierzającemu rozpocząć prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej warunek nieprzerwanego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników przez co najmniej 3 lata przed rozpoczęciem tej działalności w celu pozostania w systemie ubezpieczeń społecznych rolników (zgodnie z ust. 2 pkt 1 za rozpoczęcie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej uznaje się także wznowienie wykonywania działalności, której prowadzenie okresowo zawieszono). Jednocześnie należy mieć na względzie, że choć istotnie wymóg posiadania 3 lat nieprzerwanego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników został wprowadzony nowelizacją ustawy z dnia 2 maja 2004 r. (Dz.U. z 2004 nr 91 poz. 873), to w niniejszej sprawie fakt ten pozostaje bez znaczenia, bowiem treść przepisu art. 5a, stanowiącego podstawę niniejszego rozstrzygnięcia, nie ulegała zmianom od 1 lipca 2011 r. Z punktu widzenia obowiązywania prawa dla podstawy materialnej wyroku istotny jest moment zaistnienia zdarzenia prawnego, a więc jako że postępowanie dotyczy decyzji KRUS z dnia 29 kwietnia 2015 r., zaś decyzja odnosi się do okresu od 13 kwietnia 2015 r. Sąd Okręgowy przyjął prawidłową podstawę prawną.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że ubezpieczony zdaje się mylnie pojmować subsydiarność rolniczego modelu ubezpieczenia społecznego. Stosownie do treści art. 7 ust. 1 i art. 16 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, rolnicze ubezpieczenie emerytalno-rentowe, wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie nie ma zastosowania, gdy rolnik lub domownik podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu. Jedyny zaś wyjątek od tej reguły przewidziano w przepisie art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Z uwagi na to, że ma on charakter normy szczegółowej nie może być rozszerzająco interpretowany. Przepis ten konsekwentnie przyjmuje, że wybór rolniczego ubezpieczenia społecznego uzależniony jest od uprzedniego stażu w ubezpieczeniu społecznym rolników. Spełnienie tej przesłanki zakłada istnienie sekwencyjności zdarzeń. Najpierw muszą zaistnieć podstawy do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników, a dopiero następnie ma nastąpić rozpoczęcie prowadzenia działalności pozarolniczej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r., II UK 41/05, OSNP 2006, nr 15-16, poz. 250). Pomiędzy tymi granicznymi zdarzeniami rolnik powinien podlegać nieprzerwanie ubezpieczeniu przez okres przynajmniej 3 lat. Dodatkowo nie można pominąć, że ubezpieczenie rolnicze nie może zostać przerwane. Niezachowanie tego warunku oznacza, że rolnik obowiązany jest ponownie „uzbierać” trzyletni okres warunkujący wybór rodzaju ubezpieczenia. Zatem wykładnia art.

5a ustawy wskazuje wyraźnie, że 3-letni staż ubezpieczenia rolniczego powinien przypadać bezpośrednio przed dniem rozpoczęcia (wznowienia) pozarolniczej działalności gospodarczej, co też konsekwentnie wskazuje orzecznictwo (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2008 r., II UK 304/07, z dnia 3 grudnia 1998 r., II UKN 343/98, OSNAPiUS 1999, Nr 2, poz. 74, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 6 lutego 2001 r., III AUa 935/00, OSA 2001, Nr 9, poz. 33).

Z powyższego wynika więc, że skoro ubezpieczony wznowił prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 13 kwietnia 2015 r., co pozostaje bezsporne, zaś wcześniej nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w wymiarze co najmniej 3 lat bez przerwy, nie spełnił jednej z przesłanek koniecznych dla dalszego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. W tej sytuacji zbędne staje się badanie spełnienia pozostałych przesłanek wymaganych przez art. 5a, gdyż tylko ich łączne spełnienie warunkuje możliwość ubiegania się o pozostanie w systemie ubezpieczenia rolniczego.

Na marginesie Sąd Apelacyjny zaznacza, że ubezpieczony w apelacji w istocie nie sformułował merytorycznych zarzutów dotyczących czy to ustaleń faktycznych, czy to ocen prawnych, zaś ograniczył się jedynie do wskazania dlaczego takie rozstrzygnięcie jest dla niego krzywdzące. Sąd drugiej instancji musiał samodzielnie dokonać jurydycznej oceny dochodzonego żądania i skonfrontować ją z zaskarżonym orzeczeniem oraz stojącymi za nim motywami. Sąd Apelacyjny pozostawił poza obszarem rozważań nielogiczne, czy odbiegające od meritum sprawy wywody apelującego.

Podsumowując zatem, ubezpieczony nie wykazał, że spełnia przesłankę podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników przez co najmniej 3 lata przed wznowieniem działalności gospodarczej w dniu 13 kwietnia 2015 r., co oznacza, że wyłączenie go z tego ubezpieczenia z powyższym dniem było prawidłowe. Tylko bowiem w sytuacji, gdyby H. S. spełniał warunki określone w art. 5a ust. 1 z zastrzeżeniem ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, mógłby on w dalszym ciągu podlegać ubezpieczeniu społecznemu przewidzianemu w ustawie, a jednocześnie prowadzić pozarolniczą działalność gospodarczą.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

SSA Barbara Białecka SSA Beata Górńska SSO del. Aleksandra Mitros